[Van gedrukte pagina’s naar een levende digitale bibliotheek: waarom boeken publiceren op een CMS-website alles verandert]

Door Frank , 22 november 2026

Van gedrukte pagina’s naar een levende digitale bibliotheek: waarom boeken publiceren op een CMS-website alles verandert

De ervaring met de publicatie van de Vietnamese verhalenbundel van Kiều Bích Hậu op Jakobijn.be biedt een praktische blik op de mogelijke ontwikkeling van onafhankelijk uitgeven in de komende jaren.

Door Frank Dumon

Een bescheiden uitgeefproject met een veel grotere betekenis

Op 21 november 2026 verscheen de Vietnamese online-editie van *Trời là ta ở tột cùng nhân bản*, een bundel van zestien korte verhalen van de Vietnamese schrijfster Kiều Bích Hậu, op Jakobijn.be. De onderwerpen — autisme, het gezinsleven, maatschappelijke vooroordelen, persoonlijke waardigheid, mededogen en mensen die zorg dragen voor kwetsbare kinderen — maken deze bundel tot een bijzonder betekenisvol voorbeeld van literatuur die het verdient om ook buiten de grenzen van een gedrukt boek gelezen te worden.

Het boek kwam niet als kant-en-klare website beschikbaar. Het vertrekpunt was een PDF van een gedrukte uitgave. De tekst moest voor het web worden voorbereid, de omslag moest uit de volledige drukkerijopmaak worden gehaald en de Book-structuur van de website moest worden geconfigureerd.

Webmaster Olivier Debaere hielp de publicatie online te brengen. Het resultaat bestaat uit een startpagina voor het boek, de oorspronkelijke Vietnamese omslag, een inhoudsopgave en twintig gekoppelde onderdelen: een voorwoord, zestien verhalen en drie afsluitende literaire beschouwingen.

Dat is op zichzelf al een verwezenlijking. Belangrijker nog is dat het een ruimere mogelijkheid aantoont: een contentmanagementsysteem, of **CMS**, kan een boek omvormen van één fysiek object tot een toegankelijk, doorzoekbaar, uitbreidbaar en potentieel meertalig geheel. De verandering betreft niet alleen de vorm. Ze verandert ook de manier waarop een publicatie kan worden gevonden, besproken, onderhouden en verbonden met haar lezers.

1. Eén werk, vier talen — en mogelijk nog veel meer

Bij een traditionele internationale uitgave moeten vaak afzonderlijke edities worden onderhandeld, dure vertalingen worden besteld, nieuwe lay-outs worden gemaakt en elke taalversie via eigen kanalen worden verspreid. Een meertalig CMS biedt een andere structuur: één redactioneel project kan gekoppelde versies hebben in het Vietnamees, Engels, Frans en Nederlands, elk met eigen leesbare pagina's en een taalspecifiek webadres.

Het systeem Content Translation van Drupal ondersteunt vertaalde titels, tekstvelden en andere inhoudselementen. Vertaling met AI-ondersteuning kan het opstellen van eerste versies, ook van lange hoofdstukken, aanzienlijk versnellen. Wat vroeger een omvangrijke productie-inspanning vergde, kan nu beginnen met een oorspronkelijk manuscript en een zorgvuldig beheerd redactioneel proces. Drupal beschikt zelfs over een optionele integratie, AI Translate, die is ontworpen om vertalingen binnen het contentsysteem te genereren.

Maar **een mogelijkheid mag niet worden verward met een voltooid resultaat**. Op het moment van dit artikel is het boek van Kiều Bích Hậu aantoonbaar in het Vietnamees beschikbaar op Jakobijn.be. Engelse, Franse en Nederlandse edities zijn mogelijkheden voor toekomstige publicatie en mogen niet worden voorgesteld alsof ze al verschenen zijn. AI garandeert evenmin literaire getrouwheid. Metaforen, culturele verwijzingen, ironie, spreektaal en emotionele nuances vereisen menselijke controle, bij voorkeur door iemand die de doeltaal uitstekend beheerst en, waar mogelijk, door de auteur.

Het ideale model is eenvoudig: **het Vietnamees blijft de gezaghebbende oorspronkelijke tekst; AI helpt bij conceptvertalingen; mensen controleren die; de auteur keurt ze goed; en Drupal maakt elke goedgekeurde editie gemakkelijk vindbaar.** Zo zou Vietnamese literatuur nieuwe lezers kunnen bereiken zonder haar eigen stem te verliezen.

2. Een boek kan meer bevatten dan tekst

Een gedrukt boek kan illustraties, foto's en voetnoten bevatten. Een webpublicatie kan daar een nieuwe dimensie aan toevoegen zonder afbreuk te doen aan de oorspronkelijke tekst. Een hoofdstuk kan rechtstreeks verwijzen naar historische documenten, wetenschappelijke bronnen, een interview met de auteur of een verwant essay. Foto's kunnen naast de passage worden geplaatst die ze verduidelijken. Audio kan de stem van de schrijver tot bij de lezer brengen. Een video kan een gesprek, een voorlezing of een bezoek aan een in het werk beschreven locatie vastleggen.

Een toekomstige presentatie van Kiều's bundel zou bijvoorbeeld een opgenomen Vietnamese voorlezing van een verhaal kunnen aanbieden, eventueel met ondertiteling in een andere taal, of een interview waarin zij uitlegt hoe het verhaal tot stand kwam. Dit zijn **ideeën voor toekomstige aanvullingen**, geen functies waarvan op dit moment is vastgesteld dat ze al op de gepubliceerde boekpagina's aanwezig zijn.

Het mediasysteem van Drupal is bedoeld om media op een website te beheren en opnieuw te gebruiken. Als dat goed gebeurt, vormen die media zorgvuldig aangebrachte redactionele lagen in plaats van een hindernis tussen lezer en verhaal. Toegankelijkheid is daarbij belangrijk: afbeeldingen hebben betekenisvolle alternatieve teksten nodig, audio vraagt om transcripties en video's om passende ondertitels. Een boek dat kan worden beluisterd, vergroot, met het toetsenbord bediend of met ondersteunende technologie gelezen, kan ook mensen bereiken die een gewone gedrukte uitgave niet comfortabel kunnen lezen.

3. Een publicatie kan worden bijgewerkt zonder haar eigenheid te verliezen

De uitdrukking 'levend boek' moet zorgvuldig worden begrepen. Een fictiewerk is geen nieuwsbericht en de afgewerkte zinnen van een auteur mogen niet stilzwijgend worden herschreven telkens wanneer nieuwe informatie opduikt. Toch kan de publicatie rondom het werk evolueren. Een literaire inleiding kan worden uitgebreid, bibliografische gegevens kunnen worden gecorrigeerd, verwijzingen kunnen worden hersteld en achtergrondessays kunnen worden toegevoegd. Als een echte correctie in de literaire tekst wordt goedgekeurd, kan een revisiegeschiedenis die wijziging vastleggen.

Drupal ondersteunt redactionele revisies en, indien geconfigureerd, moderatieworkflows die concepten onderscheiden van goedgekeurde publieke versies. Dat biedt een praktisch voordeel ten opzichte van een PDF die jaren eerder werd verspreid: lezers kunnen een duidelijk aangeduide actuele versie raadplegen, terwijl redacteurs de wijzigingsgeschiedenis bewaren. De beste aanpak is om **de oorspronkelijke tekst te behouden, wezenlijke wijzigingen te dateren en waar nodig afzonderlijke redactionele notities bij te houden**.

Voor historische, wetenschappelijke en educatieve boeken is dit vermogen nog belangrijker. Nieuwe archiefstukken, herziene statistieken, correcties en relevante ontdekkingen kunnen aan bestaande hoofdstukken worden gekoppeld zonder dat een volledige nieuwe oplage nodig is. In plaats van jaarlijks aan bruikbaarheid te

verliezen, kan een goed onderhouden digitale publicatie steeds informatiever worden.

4. Meerdere mensen kunnen bijdragen zonder de redactionele controle op te geven

Een boek publiceren hoeft technisch geen eenmanswerk te zijn. De auteur kan de tekst aanleveren en goedkeuren; vertalers kunnen taalversies voorbereiden; redacteurs kunnen de samenhang controleren; een historicus of vakdeskundige kan ondersteunend materiaal beoordelen; en een webmaster kan het platform onderhouden. Met rollen, toegangsrechten en redactionele workflows in Drupal kunnen deze verantwoordelijkheden worden gescheiden.

Ook Kiều's boek toont een eenvoudige vorm van die samenwerking: de schrijfster levert het literaire werk, de eigenaar van de website verzorgt de publicatie en de webmaster lost de technische problemen op. Een volgende fase zou vertaalrevisoren en uitgenodigde commentatoren kunnen omvatten. Van belang is dat **samenwerking niet betekent dat iedereen onbeperkte toegang tot de website nodig heeft**. Medewerkers kunnen via documenten en redactionele controle bijdragen, terwijl alleen bevoegde personen gepubliceerde pagina's wijzigen.

De winst is zowel praktisch als intellectueel. Gespecialiseerde kennis kan een publicatie verbeteren, maar de naam, morele rechten en uiteindelijke beslissingen van de auteur moeten zichtbaar blijven en worden gerespecteerd.

5. Lezers kunnen in een boek zoeken in plaats van honderden pagina's te doorploegen

Bij een gedrukt boek heb je een inhoudsopgave, een register of veel geduld nodig. In een digitaal boek kunnen lezers hoofdstuklinks volgen, zoeken naar namen en onderwerpen en rechtstreeks terugkeren naar een specifieke passage. In Drupal brengt de Book-module verwante pagina's onder in een hiërarchie, terwijl een goed ingestelde zoekfunctie de inhoud ervan kan indexeren. Meer geavanceerde toepassingen kunnen Search API gebruiken om filters, taalkeuze en zoekresultaten op basis van relevantie aan te bieden.

Stel dat een lezer passages zoekt over moederschap, onderwijsondersteuning, stigma of inclusie. In plaats van een PDF pagina voor pagina door te nemen, zou die lezer mogelijk relevante passages in verschillende hoofdstukken kunnen vinden en er

onmiddellijk naartoe gaan. Onderzoekers en leerkrachten zouden lessen kunnen opbouwen rond nauwkeurige hoofdstuklinks; vertalers zouden terugkerende termen kunnen opsporen; lezers zouden een specifiek verhaal kunnen delen in plaats van iemand te vragen pagina 246 van een gedrukte editie op te zoeken.

Dit voordeel hangt af van de technische uitvoering. **Tekst online plaatsen betekent niet automatisch dat de interne zoekfunctie van een website uitstekend werkt**: hoofdstukken moeten correct worden geïndexeerd, de taalverwerking moet goed functioneren en de zoekinterface moet begrijpelijk blijven. Maar de basis voor een veel nuttigere zoekervaring is er wel.

6. Lagere distributiekosten, met een eerlijke raming van de uitgaven

Het economische verschil is aanzienlijk. Voor elke extra lezer van een digitale editie zijn geen bijkomend gedrukt exemplaar, geen verpakking en geen verzending nodig. Er hoeft geen fysieke voorraad te worden opgeslagen, er zijn geen portkosten per download en het hele boek hoeft niet opnieuw te worden gedrukt omdat een hyperlink of inleiding is gewijzigd.

Een bestaande website kan bovendien meerdere functies tegelijk vervullen: artikelen publiceren, boeken aanbieden, interviews archiveren en vertalingen presenteren. In die context kunnen de bijkomende kosten van het online plaatsen van een nieuw boek relatief laag zijn, vergeleken met het opzetten van een afzonderlijke fysieke distributie. Opensourcesoftware zoals Drupal vereist geen verplichte commerciële licentiekosten voor het CMS zelf.

Toch is online publiceren **niet gratis**. Hosting, domeinregistratie, back-ups, beveiligingsupdates, toegankelijkheidswerk, correctielezing, vertaalcontrole, toestemmingen, technische ondersteuning en langdurige bewaring vergen allemaal tijd of geld. Een website kan de druk- en distributiekosten beperken, maar neemt de waarde — of de kosten — van professioneel redactioneel werk niet weg. Het grootste financiële voordeel is dat een bestaande uitgeefinfrastructuur opnieuw kan worden gebruikt en dat een bijkomende lezer tegen zeer lage marginale kosten kan worden bereikt.

7. Van een lokaal lezerspubliek naar een internationaal publiek

Een gedrukt Vietnamees boek bereikt lezers vaak via bepaalde boekhandels, culturele instellingen, persoonlijke netwerken en distributieafspraken. Een publiek webadres maakt geografische afstand veel minder belangrijk. Een Vietnamese student in Frankrijk, een onderzoeker in België, een gezin in Canada of een lezer in Hanoi kan in principe hetzelfde hoofdstuk openen zonder op een internationale verzending te moeten wachten.

Vier zorgvuldig geredigeerde taalversies zouden die mogelijkheden nog vergroten. Engels kan toegang bieden tot een omvangrijk internationaal publiek; Frans kan lezers op meerdere continenten bereiken; Nederlands verbindt het project met een publiek in België en Nederland; en Vietnamees bewaart de oorspronkelijke taal, de culturele context en het literaire karakter van het boek.

Zichtbaarheid in zoekmachines kan dat effect versterken. Google beveelt afzonderlijke URL’s voor vertaalde versies aan om hun onderlinge relatie duidelijk te maken. Maar publicatie garandeert geen hoge positie in de zoekresultaten of groot lezerspubliek. Vindbaarheid blijft afhankelijk van een degelijke structuur, correcte metadata, nuttige links, blijvende promotie en lezers die het werk relevant vinden.

8. Elk hoofdstuk wordt afzonderlijk deelbaar

Een boekpagina met een eigen stabiele URL kan onafhankelijk worden verspreid via e-mail, sociale netwerken, nieuwsbrieven, literaire groepen en educatieve websites. Een lezer die door een verhaal wordt geraakt, hoeft niet eerst een volledig gedrukt boek van 312 pagina’s aan te bevelen om een gesprek op gang te brengen. Die lezer kan het verhaal zelf delen en anderen via de hoofdstuknavigatie naar de volledige bundel leiden.

Dat is bijzonder interessant voor korte verhalen. Elk verhaal heeft een eigen titel, thema en emotionele spanningsboog, waardoor het zich leent tot gesprekken in leesclubs, met leerkrachten, wetenschappers of mensen die zich bij het onderwerp betrokken voelen. Een bericht op sociale media zou één verhaal kunnen voorstellen, waar toegestaan een kort citaat kunnen bevatten en naar de volledige tekst op de eigen publicatiepagina van de auteur kunnen verwijzen.

Socialemediaplatforms kunnen hun regels en algoritmen veranderen, maar een goed onderhouden website biedt een duurzamere thuisbasis voor de volledige publicatie. Sociale media kunnen lezers naar het boek brengen; ze hoeven niet het permanente archief van het boek te worden.

9. Meer onafhankelijkheid — en meer verantwoordelijkheid

Er bestaat ook een belangrijk cultureel argument voor onafhankelijk uitgeven. Een schrijver en uitgever die hun eigen CMS beheren, kunnen zelf de structuur van een boek bepalen, hun archieven onderhouden, meertalige edities presenteren en fouten verbeteren zonder te moeten wachten tot een commercieel platform zijn product aanpast. De website kan een vast referentiepunt bieden voor het werk en de relatie met andere publicaties.

Die onafhankelijkheid kent grenzen. Auteursrechtelijke overeenkomsten moeten onlinepublicatie en vertaling toestaan; voor afbeeldingen en opnamen zijn passende rechten nodig; persoonsgegevens moeten worden beschermd; en de beheerder moet de software veilig houden en betrouwbare back-ups maken. Een digitale tekst is niet automatisch duurzaam bewaard omdat hij vandaag online staat. Langdurige toegankelijkheid vereist archieven, exportmogelijkheden, een duidelijk redactioneel dossier en een plan voor wat er gebeurt als de website ooit van eigenaar verandert.

Voor literatuur in het bijzonder moet de oorspronkelijke auteur ondubbelzinnig herkenbaar blijven, zelfs wanneer de technische CMS-account op naam van iemand anders staat. De publicatieomgeving mag het literaire auteurschap nooit verhullen.

10. Wat kunnen we tussen 2027 en 2031 verwachten?

Het volgende betreft **aannemelijke ontwikkelingen en redactionele voorstellen, geen beloften of voorspellingen dat deze functies automatisch op Jakobijn.be zullen verschijnen**.

Betrouwbaardere AI-ondersteunde meertalige werkprocessen. Een wijziging in een voorwoord of feitelijke toelichting zou een melding kunnen activeren dat de drie vertalingen opnieuw moeten worden gecontroleerd. Vertaalgeheugens en door mensen goedgekeurde terminologielijsten zouden de samenhang binnen een grote collectie kunnen verbeteren. Dat zou het onderhoud versnellen, terwijl het uiteindelijke literaire oordeel bij mensen blijft.

Luisteren als een vanzelfsprekende manier van lezen. Met toestemming van de auteur zouden professioneel ingesproken of zorgvuldig gecontroleerde synthetische voorleesversies de Vietnamese, Engelse, Franse en Nederlandse edities ook voor luisteraars beschikbaar kunnen maken. Gesynchroniseerde tekst en audio kunnen mensen die Vietnamees leren ondersteunen, evenals mensen met een visuele beperking of leesmoeilijkheden.

Zoeken op betekenis in plaats van op de exacte woorden. Het AI Search-project van Drupal onderzoekt al semantisch zoeken: passages vinden die inhoudelijk verband houden met een idee, zelfs wanneer de lezer niet precies de woorden gebruikt die in de tekst staan. In een toekomstige literaire bibliotheek zou iemand kunnen vragen waar een bundel het conflict tussen maatschappelijke vooroordelen en ouderliefde behandelt en vervolgens naar relevante hoofdstukken worden geleid. Dergelijke systemen vragen om degelijke indexering, antwoorden met bronverwijzingen en bescherming tegen verzonnen samenvattingen.

Rijkere wetenschappelijk onderbouwde edities. Hoofdstukken kunnen worden gekoppeld aan interviews, toelichtingen, foto’s en bibliografieën. Leerkrachten zouden studietrajecten kunnen samenstellen met geselecteerde teksten. Redactionele aanvullingen blijven dan duidelijk gescheiden van de oorspronkelijke fictie van de auteur.

Verschillende leesformaten vanuit één beheerde bron. Een CMS kan mogelijk naast webpagina’s ook downloadbare formaten aanbieden, waaronder EPUB of een afdrukbare PDF, met geschikte hulpmiddelen en zorgvuldige opmaak. Zo kunnen lezers die liever een e-reader gebruiken, offline willen lezen of een papieren exemplaar nodig hebben toch worden bediend, terwijl de website de centrale bron van bijgewerkte informatie blijft.

Geen van deze ontwikkelingen vereist dat het gedrukte boek wordt opgegeven. Een goed ontworpen digitale editie kan de gedrukte uitgave ondersteunen in plaats van haar te vervangen. De wezenlijke verandering is dat één werk de lezers via verschillende formaten en talen kan bereiken zonder dat voor elke versie een losstaand uitgeefproject nodig is.

Een praktisch uitgangspunt: de technologie moet de tekst dienen

De omzetting van een PDF naar een gestructureerd digitaal boek gebeurt niet zonder inspanning. Opmaakfouten moeten worden gecorrigeerd, de tekst in de oorspronkelijke taal moet worden gecontroleerd, de navigatie moet worden getest en

vertalingen moeten worden goedgekeurd. Multimedia kunnen afleiden in plaats van verhelderen. Door AI gegenereerde beschrijvingen kunnen onnauwkeurig zijn. Websitebeheerders moeten weerstaan aan de verleiding om technische eenvoud te beschouwen als toestemming om zonder overleg het werk van een auteur te veranderen.

Voor de bundel van Kiều Bích Hậu is de verantwoorde volgende stap dan ook niet te verklaren dat een internationale editie al klaar is, maar de auteur de Vietnamese publicatie te laten beoordelen, eventuele problemen te corrigeren en haar te laten beslissen hoe het boek zich verder moet ontwikkelen. Daarna kunnen extra taalversies en media worden voorbereid volgens een duidelijk goedkeuringsproces.

De echte verdienste van een CMS is niet dat het redactionele verantwoordelijkheid overbodig maakt. Het geeft mensen juist meer mogelijkheden om die verantwoordelijkheid transparant en gezamenlijk op te nemen.

Conclusie: een boek kan een tweede leven krijgen zonder het eerste te verliezen

Een gedrukt boek blijft een prachtig en cultureel belangrijk voorwerp. Het weerspiegelt een specifieke editie, een bepaald moment in het leven van de auteur en een tastbare band met de lezer. Een CMS-publicatie biedt iets anders: een boek dat vanuit een ander land kan worden ontdekt, op onderwerp kan worden doorzocht, via een link kan worden besproken, met zorgvuldig geselecteerde media kan worden verrijkt en in meerdere talen kan worden aangeboden.

De eerste Vietnamese online-editie van *Trời là ta ở tột cùng nhân bản* laat zien wat zelfs een bescheiden onafhankelijk uitgeefinitiatief kan bereiken wanneer een auteur, een redacteur en een technisch bekwame webmaster samenwerken. Ze suggereert ook een ruimere toekomst voor onafhankelijke literatuur en voor archieven die anders beperkt zouden blijven tot papier of ontoegankelijke bestanden.

Trời là ta ở tột cùng nhân bản omvat zestien korte verhalen rond één centraal thema: kinderen met autisme of depressie — een onderwerp dat in de Vietnamese literatuur nog relatief nieuw is en dat **Ki?u Bích H?u** wellicht als een van de allereerste auteurs heeft verkend.

Het gedrukte boek bewaart een werk. Een goed onderhouden digitale bibliotheek kan ervoor zorgen dat het werk steeds nieuwe lezers blijft vinden. De krachtigste toekomst voor de uitgeefwereld is niet noodzakelijk gedrukt *of* digitaal, maar gedrukt *én* digitaal, ondersteund door menselijke redactionele zorg,

open technologieën en de groeiende mogelijkheden van verantwoorde AI.

Bronnen en verdere lectuur

1. Kiều Bích Hậu, *Trời là ta ở tột cùng nhân bản* — Vietnamese online-editie, Jakobijn.be.
2. Drupal — Book-module: structuur, navigatie en gezamenlijke auteursbijdragen.
3. Drupal — Overzicht van Content Translation.
4. Drupal — AI Translate-project.
5. Drupal — Overzicht van de Media-module.
6. Drupal — Redactionele workflows en revisies.
7. Drupal — Search API.
8. Drupal — AI Search (semantisch zoeken).
9. Google Search Central — Meertalige websites beheren.
10. W3C Web Accessibility Initiative — Toegankelijk schrijven voor het web.